

Kázání

Pavla Filipiho, 25. ledna 2004 na Vinohradech.

Galatským od 5, 25 do 6, 5, čtení: Iz 53, 1–6.

Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se Duchem také řídit.

Nehledejme prázdnou slávu, nebuďme jeden k druhému vyzývaví, nezávidíme jeden druhému.

Bratří, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení.

Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův.

Myslí-li si někdo, že je něco, a přitom není nic, klame sám sebe. Každý ať zkoumá své vlastní jednání; pak bude mít čím se chlubit, bude-li hledět jen na sebe a nebude se porovnávat s druhými. Každý bude odpovídat sám za sebe.

Jak člověk pozná, jak my poznáme, jestli máme Ducha svatého? Někdy slyšíme, že se to pozná na mimořádných projevech, vybočujících z běžné zkušenosti, na vytržení, na modlitbě v jazyku či zázračném uzdravování. Apoštol Pavel je v této věci mnohem strážlivější: *Nehledejme prázdnou slávu, nebuďme jeden k druhému vyzývaví, nezávidíme jeden druhému.* Takové jsou podle něj životní projevy Ducha. Máš-li Ducha svatého, nebudeš usilovat o to, abys sám sebe oslavil. Nebudeš své bližní popouzet k hněvu. Nebudeš závidět. Jak prosté! Jak obyčejné! Ale opravdu: Je to tak prosté a obyčejné? Nezávidět, nehledat vlastní slávu, neprovokovat? Není to v našem světě, v naší době, v naší zemi spíše něco výjimečného? Něco pravdu mimořádného? A kdo je toho schopen, nemá to ze sebe, nemá to ze vzorů, jež mu předkládají televize, má to shůry, od Ducha svatého jako jeho mimořádný dar.

Ale apoštol jde ještě dál a dotýká se citlivé otázky: Někdo upadne do nějakého provinění. Rozumí se: Někdo v křesťanském společenství (*někdo z vás*). Apoštol předpokládá, že něco takového se může stát. Někdo z bratří — sester učiní chybný krok, zakopne, dopustí se hříchu, odejde ze společenství. Neměl dost sil, aby vzdoroval pokušení, opustila

jej potřebná sebekázeň, podlehl svodům světa nebo jej z církve vyhnalo pokrytectví křesťanů a jejich falešný moralismus. Něco takového se může stát. Může se to stát i věřícím, pokřtěným křesťanům. Nový zákon o tom ví, nezamlčuje to a potýká se s tím. Hřích se nevyhýbá ani věřícím lidem, křest svatý není očkování, jež by doživotně imunizovalo proti hříchu a selhávání. A my to víme, ach jak dobře my to víme, ze své vlastní zkušenosti i ze zkušenosti svých dětí, vnuků, bližních kolem nás. Ani křest, ani ordinace, ani úřad presbytera, kurátora neuchrání člověka před selháním. I římský papež má svého zpovědníka.

Ale slyšme, co radí apoštol v takové situaci: *Vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu.* Co je tu nápadné? Apoštol neoslovuje toho, kdo se dopustil provinění, oslovuje ty, kdo jsou jeho bratry a sestrami a jsou „vedeni Duchem Božím“. Ten problém, který nastal selháním jednoho, je jistě problémem jeho samého, ale také problémem těch, kdo jsou kolem něj. V této věci apoštol následuje Pána Ježíše, který se také nejdříve neobrací na toho, kdo zhřešil, nýbrž na jeho bratry. Říká: „Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra“ (Mt 18, 15 aj.). Dá se předpokládat, že zhřešivší bratr má se svým proviněním již problémů dost. Teď jsou na tahu ti druzí. A teď se ukáže, zda oni jsou „vedeni Duchem Božím“. A co tedy učiní, aby to Duchu odpovídalo?

Přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti, radí apoštol. To znamená především: Nechodte kolem něj nevšímavě, jakoby nic, nechte jej ležet na cestě nebo v příkopě, kam se — svou vinou — dostal. Nýbrž: Ujměte se ho, doprovodte ho, pomozte mu povstat, pomozte mu vrátit se na cestu, ze které sešel, do společenství, z něhož byl odešel. Radou, pomocnou rukou, solidaritou.

Takto jednájí v křesťanském společenství pastýři vedení Duchem — nejen faráři, nejen presbyteři (ti ovšem především), nýbrž každý bratr a sestra, kteří mají obdarování Ducha. Neřeknou si: To se nás netýká, to je jeho věc, má, co si nadrobil. Anebo jinak: My jsme tolerantní, my respektujeme, že každý má svůj vlastní život a nikomu neležeme do jeho soukromí. Nebo ještě jinak (a to je nejhorší možnost): My jsme lepší, mně by se něco takového nemohlo stát, já chválabohu ještě kráčíím vzpřímeně. Ten druhý, ten provinilý pak je tu jen jako zrcadlo mé vlastní výbornosti, aby vynikl kontrast mezi mnou, který jsem ještě pevně na nohou, a tím druhým, kterému nohy beznadějně uklouzly. Toto není tak neobvyklé chování. Známe je z Ježíšova podobenství o farizeovi a publikánu (Lk 18, 9nn); tam se farizeus modlí: „Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo jako i

tento celník . . . “ Chlubit se tím, že druzí jsou horší, a děkovat (!) za to: mnozí to dělají, ale z Ducha svatého to není.

Jako by tento náš sklon apoštol tušil (anebo možná i z praxe znal), připojuje: *Každý ať zkoumá své vlastní jednání; pak bude mít čím se chlubit, bude-li hledět jen na sebe a nebude se porovnávat s druhými. Každý bude odpovídat sám za sebe.* Srovnávat se s druhými, to nikam nevede. V tom je jen malá útěcha, dočasná: platí jen do chvíle, kdy já sám také zakopnu, šokbrtnu na cestě víry. Skutečná, trvalá útěcha je v něčem jiném: Když vím, že nežiji ze své vlastní spravedlnosti, výbornosti, nepostradatelnosti, že žiji ze spravedlnosti darované, z milosti tak hojně, že je do ní zahrnut i ten nejposlednější bratr či sestra, z milosti Kristovy, který nás, ztracené a padlé, hledal a našel. Tím se můžeme právem utěšovat navzájem, jeden druhého těšit a povzbuzovat.

A ještě toto: *Přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti.* Duch Boží je duchem mírnosti. To asi měl na mysli Pán Ježíš, když v citovaném výroku nabádal, aby se věc nejprve řešila „mezi čtyřma očima“. Duch Boží brání skandalizování, v němž si tak tuze libuje duch sdělovacích prostředků, brání jakémukoli zneuctívání provinilého. Duch svatý se při nás pozná (a to je zvláštní) na tom, jak jednáme s provinilým člověkem. Zda s křikem, halasem, moralizováním, s výčitkami, nebo s mírností a tichostí; zda s přizváním veřejnosti, nebo „mezi čtyřma očima“. Záleží na tom, čeho chceme dosáhnout: Zda zničení, pokoření, potrestání hříšníka — potom volíme první cestu. Nebo nápravy hříšníka, jeho návratu — potom je na místě druhá cesta, cesta mírnosti a tichosti. Duch svatý na každý pád volí cestu druhou.

Cestu vzájemného nesení břemen. *Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův.* Nejcitovanější věta z epištoly Galatským. Je zde ovšem v konkrétním zarámování. Jistě jde také o vzájemné nesení břemen starostí, potíží, snad i finančních — ale zde konkrétně: o nesení břemen, jež si někdo naložil svým hříchem. Hřích se stal a nikdo jej nemůže odestát. Spáchaný hřích má však své důsledky: narušené vztahy, rozpad rodiny či přátelství, zraněné svědomí a někdy i újmu na fyzickém nebo psychickém zdraví, útěk do alkoholu nebo drog a mnoho jiného. To jsou ta břemena, jež mají s hříšníkem nést ti, kdo jsou mu v Duchu svatém po boku. Jeho hřích na sebe vzít nemůžeme. Ten na sebe vzal náš Pán. Ale důsledky, produkty jeho hříchu s ním nést — takový je zákon Kristův. Zákon, který platí ve společenství těch, kdo Krista ve víře přijali, ve společenství těch, kdo nesou, a těch, kdo jsou nesení.

Proč zákon Kristův? Protože zákon nesení břemen on jediný doko-

nale naplnil. Slyšeli jsme z prvního čtení: „Byly to naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal . . . byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost, trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni . . .“ Takový je zákon Kristův. A platí tam, kde má být vyřešena ta nejstarší a nejbolestivější lidská otázka: otázka viny.

A nikdo ať se neobává, že je to zákon příliš tvrdý. Že naložit si břemeno bližního na břemeno své vlastní přesáhne jeho síly. Každý zajisté máme svých břemen dost. Ale v prostoru, kde vládne zákon Kristův a řád Ducha svatého, platí také něco jiného: Pravidlo, které jsem si nazval „archimedovským“ zákonem Kristovým: Mé vlastní břemeno je nadlehčováno tou silou, kterou na mne působí břemeno bližního. Moje vlastní starosti a bolesti se stávají lehčími a snesitelnějšími, když hledím k bolestem a starostem svých bližních. Takovou zkušenost jsme, myslím, učinili všichni. Nejednou nemám čas se zabývat sám sebou, sám sebou se trápit, sám sebe litovat.

Takové je požehnání, takové zvýhodnění těch, kdo se řídí zákonem Kristovým, zákonem toho, který „nemoci naše vzal a bolesti naše vlastní nesl“.

Duchu svatý, vyznáváme, že jen nesnadno v sobě potlačujeme svou pyšnou sebespravedlivost, své sudičství a svůj sklon se neustále srovnávat s těmi, kdo jsou horší než my.

Shledáváte-li u sebe také, jako já, že tomu jen nesnadno vzdorujete, připojte se slovem: **vyznávám**.

Duchu svatý, děkujeme ti, že nás učíš mírnosti, tichosti a dáváš nám hlouběji pochopit zákon Ježíše Krista, který nedolomil nalomenou třtinu a neuhasil čadící knot.

Jste-li také vděční, jako já, za chvíle, kdy vám bylo dáno na lidská selhání odpovědět v duchu mírnosti, připojte se slovem: **děkuji**.

Duchu svatý, prosíme, dej, ať se tento náš sbor stále více stává prostředím, kde jeden druhého v lásce a trpělivosti přijímáme jako účastníka téže drahé Kristovy milosti, ze které všichni den ze dne žijeme.

Je-li to také vaším přáním, jako mým, připojte se slovem: **prosíme**.

A já vám zvěstuji apoštolovým slovem: Je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí (Fp 2, 13).

Tradice, tradicionalismus a cesty vinohradských evangelíků

První lednovou neděli letošního roku se konalo otevřené staršovstvo, které si dalo za cíl nahlédnout do tématu tradic a tradicionalismu, tak jak se s nimi setkává náš sbor. Protože jde o látku, která je jistě podnětem k přínosné diskusi, uvádíme zde příspěvky, které na setkání byly prosloveny.

Eva Šormová

Co považuji za tradici vinohradských evangelíků, která mi byla mnohdy předávána s takovou samozřejmostí, jako když se dýchá? Byla to péče o děti — katecheze. Jak nezapomenout na sestru Uhrovou, kterou jsem nezažila v její katechetické slávě, ale jako tu, která se ke mně zezadu přitočila a svou kostnatou rukou mne stiskla tak, že jsem si v duchu pomyslela: tam bude modřina. Udýchaně se mě ptala: Evičko, s dětmi zpíváš a modlíš se Otče náš, a Vyznání víry učíš, a apoštola Pavla a jeho cesty děti znají, a umějí děti hledat v bibli podle knih, a znají knihy nazpaměť? Jak si nevzpomenout na bratra Bakose a sestru Špinarovou, která nás učila, když pan farář byl nemocný. A potom oba bratry faráře, bratra Moravce a bratra Otřísala. Oba byli rozdílní, ale v něčem stejní. Oba k výkladu nepotřebovali kromě domácí přípravy, která byla velice pečlivá, nic než bibli, zpěvník a slovo.

Bratr farář Moravec byl daňkovec; když nám diktoval, abychom si našli kapitolu a verš, a začal vykládat Písma, bylo to pro mě něco neuvěřitelného. To, co bratr farář říkal, svítilo do našich všedních životů a nějak se jich dotýkalo. A potom konec náboženství — hvězdářský dalekohled, „frčka“ s kuželkami a známky. Bratr farář Otřísal nás také zaučoval do tajů výkladu, a nejen jeho výklad, ale i kázání směřovala k jasnému cíli: zaprvé, zadruhé, zatřetí. Člověk měl příští týden nad čím přemýšlet, pokud se mu to nevykouřilo z hlavy. Když stojím po těchto bratrech a sestrách na katechetickém místě, uvědomuji si, co vlastně tradice je.

Je to něco, co se do nás nevtíravě vepíše, protože se to žije. Co mě vlastně tito bratři a sestry naučili a co mi předali? Byl to úžas nad Písmem, úžas nad tím, co všechno se v bibli najde a jaké odpovědi se naleznou při pozorném čtení. Ten úžas malého dítěte, které si nechává vyprávět jeden a tentýž příběh, protože chce přijít na kloub tomu, co vlastně sděluje. Dumá nad tím, proč a jakou mocí se Hospodin sklonil nejen k těm otrokům, ale i k nám.

Naučili jsme se vědecky rozebírat Písmo, ale schází nám tento úžas

prvního vyprávění. Úžas, který se táhne již od dob reformace a českých bratří, a já bych se přimlouvala, abychom na něj nezapomněli. Je to velká tradice. Ve výkladech českých bratří se objevuje často tento komentář: To, co se děje a vypráví v bibli, je jako „u figuře“. To znamená, že v tom příběhu, v té tradici, v té „figuře“ stojíš také ty, a nejsi sám. Nestojíš tu v tradici předávání jenom při bohoslužbách, ale také ve všedním životě. V úžasu, že příběhy spásy se dají přenést také do všednosti a každodennosti. Angažovanost pro tento úžas je mnohdy každodenním modlitebním zápasem.

Druhou tradicí jsou písně. Nejen ty staré, s příchutí exotiky, protože jsou v nich tak zvláštní slova, které děti chápou jenom citem, nikoli rozumem. Zpěv je způsob, jak vyjádřit radost, žal i víru nebo vyznání. Ve sborovém zpěvu spatřuji jeden důležitý moment. Zpěv je projevem sounáležitosti, společenství. Každý zpívá svým hlasem, ale stejně se nachuje, stejně frázuje, naslouchá hlasu druhého. Jeden se opře o druhého, a sám se udrží.

Tím třetím je modlitba, která se sdílí v modlitebním shromáždění. Vždy mě naplňuje posílením, když se modlíme při biblických hodinách a sestry a bratři vyslovují své chvály a prosby, svá vyznání. Víím, že i ve všedních dnech jsou lidé na modlitební stráž.

Nelíbují si v definicích. Čím je pro mě tradice, řeknu zas jen biblickým příběhem. Tradici bych přirovnala ke koženému odějí Adama a Evy z Gen 3, 21. Ta kožená suknice, kterou je odějí Hospodin, je trochu těsná, trochu možná škrábe a musí se změkčit nošením, ale přece jen Adama a Evu chrání. Běhat nahý v trní nikomu neprospívá. Tradici považuju za dar, který nás chrání a který jsme přijali od svých otců i matek víry a máme jej předávat a opatrovat.

□

Mirka Holubová

Dostala jsem za úkol zamýšlet se nad tímto tématem na základě čtení 2. dopisu sv. Pavla Timoteovi. Zvolila jsem 3. kapitolu od verše 14. do verše 17.:

„Ty však setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. Od dětství znáš svatá Písma, která ti mohou dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše. Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.“

Pavlem citovaný program: „*Učení, usvědčování, náprava, výchova ve spravedlnosti jako příprava ke každému dobrému činu*“ je pro nás,

kdo hledáme zakotvenost v převratných postmoderních časech s jejich tlaky na integritu každého jedince, programem jasným a nosným. Stejně tomu bylo i u našich předků v jiných převratných dobách, které pro ně byly podobně náročné jako ty dnešní pro nás.

Aniž bych chtěla relativizovat tyto pavlovské postuláty, pohledem zpět do historie vidíme, že ačkoliv se všechny církve — nejen ty hlásící se k reformaci — jistě zcela upřímně snažily a snaží tento program naplnit, naše lidská nedokonalost nás usvědčuje, že na to nestačíme. Že jako jedinci nejsme prostě schopni přes všechnu tu zmiňovanou výchovu „ve spravedlnosti jako přípravu ke každému dobrému činu“ tyto principy přenést do své životní praxe.

Proto se sdružujeme do církví a sborů, od kterých očekáváme, že toto sdílení existence „společenství poutníků“ posílí naši nikdy nekončící práci na své vlastní identitě, na růstu k ucelenosti charakteru, na tom, jak jednáme, kam směřujeme a čemu sloužíme.

Tak, jak já chápu tradice Českobratrské církve evangelické, jež se přihlašuje k reformačním tradicím, se ve svých sborech přidružujeme Husova hledání Pravdy, Kalvínovy společenské angažovanosti a Lutherovy radostnosti.

Opravdu to však jako sbor, jako to zmíněné „společenství poutníků“ děláme? Děláme to společně? A děláme to radostně? Dokážeme se shodnout na definici pravdy? Nemyslím tím teď Pravdu obsaženou v Písmu, i když i tu dokážou jistě teologové ve svých odborných rozpravách rozcupovat na kousky, až se nám z toho tají dech.

Myslím tím na právě uplynulý rok a jeho události. Myslím tím na naši angažovanost v Iráku, na referendum o vstupu do Evropské unie, na legislativní proces, který proměňuje naši občanskou existenci. Náš prezident nás ve svém novoročním projevu ujistil, že to byl rok obyčejný, nevzrušivý, bez událostí. Asi žijeme v jiné realitě — pro mne jako občanku tohoto státu a členku tohoto sboru to byl rok zaujímání velmi zásadních rozhodnutí. Do jaké míry byla má rozhodnutí jako občanky tohoto státu ovlivněna tím, že patřím do vinohradského sboru? Do jaké míry jsem jednala jako integrální osobnost ve smyslu nároků kladených na občana a křesťana Kalvínem a Lutherem? A hlavně, považoval by sbor moje úvahy za relevantní a hodné pozornosti?

Ve svém 2. listu Timoteovi Pavel charakterizuje zlé časy posledních dnů. Nemůžeme se vyhnout pomyslení, že mluví o současnosti. Zároveň však víme, že takové časy byly od počátků světa, a že tudíž nesmíme podléhat strachu, ale zůstat ve víře, v lásce a v naději. Pavel však ve své charakteristice zlých časů jde dál a hovoří „o lehkověrných ženách

plných hříchů, ovládaných rozličnými touhami, které by se pořád chtěly učit, a nikdy nemohou přijít poznání pravdy“.

Jak aktuálně rozumět jeho slovům, když v čas adventní je v Kostnických jiskrách na titulní straně publikován článek Dana Drápala o nutnosti zavedení protipotratového zákona? Jak rozumět jeho slovům, když je do synodní rady jako kurátorka zvolena Mahulena Čejková, a když se však zároveň církev prostřednictvím svých zástupců v parlamentu a v senátu nedokáže postavit za jednoznačně formulované zákony proti domácímu násilí, pornografii a obchodu s lidmi?

Nejsme katolíci, a tudíž se nemůžeme odvolávat na autoritu Svatého otce. Představitelé naší vlastní církve ústy synodního seniora jasně prohlásili, že nebudou vůdci. Autorita zůstává mezi námi, v našich sborech. Jí se musíme dovolávat jako nástroje a opory růstu. Jí bychom se měli dobírat v probíhající diskurzu, aby ze všech těch slavných tradic „obecného kněžství“ místo vytváření přirozeného prostoru pro růst demokratické společnosti nezůstal pouze ustrnulý tradicionalismus a prázdný verbalismus. Všechny starosti sdílení a kvas by se pak mohly přestěhovat do Občůdků jednoho světa, Mateřských center a různých Eunik, kde se sice nebudou řešit výsostné teologické problémy odlišných liturgií, kde se však ženy budou v prozatímnosti společně sdílet a vychovávat sebe i své děti.

□

Lubor Kaplan

Tradice je pro člověka něco velmi důležitého, co znamená jeho kontinuitu bytí a předávání poznání a zkušeností z generace na generaci. Zároveň je to jakési zakotvení v čase. Nejinak je tomu s tradicí církve, a nelze ji tudíž jen tak snadno opomenout a jednoduše přehlížet. V ní se především odráží vyjádření vztahu lidské pospolitosti k víře, pro nás myšleno ke křesťanství. Během dějin se tento vztah k víře měnil a jeho vyjádření vždy bylo a je i nyní podmíněno dobou a charakterem společnosti, v níž žijeme. Vyjádření tohoto vztahu je možné rozdělit na dvě samostatné, avšak vzájemně svázané části, na dvě neodmyslitelné složky. Jednou složkou je obsah, který představuje to podstatné, a proto stálé, a druhou složkou je forma či způsob, kterým to vyjadřujeme, což je složka proměnná (liturgie, symbolika, písně, chvály atd.).

Pevná forma bohoslužeb není v Novém Zákoně nikde přesně specifikována, a tudíž není ani předepsána. Způsob, jakým svou víru vyjadřujeme při bohoslužbě, tedy liturgie, se vyvíjel a ustálil během svého historického vývoje. Vznikla tak určitá tradice. Toto podání má své odlišnosti v určitých národních, kulturních a místních zvyklostech. Ježíš

Kristus, jak o tom můžeme číst v Mt 28, 18–20, vybízí své učedníky „pouze“ k těmto činnostem: ke křtu, k misii, a k předávání Ježíšova učení. První křesťanské shromáždění, konané o letnicích v Jeruzalémě, mělo skutečně pouze tyto prvky, tj. misijní kázání a křest.

Tím nejdůležitějším v každé době je zajisté předat akceptovatelným způsobem obsah oné neměnné, stálé složky — podstaty. Podstatou naší křesťanské víry, která nám nabízí vykoupení z moci hříchu, vyznání vin a činění pokání, je křesťanská tradice. Toto předávání se dělo u prvních křesťanů v rámci kázání, později, když se změnilo postavení křesťanské církve ve společnosti, se vytvořila nová a ustálená forma pevného liturgického obřadu. Jak církev upevňovala své postavení v křesťanské společnosti, misijní kázání se postupně vytrácelo a ztrácelo na naléhavosti. Šíření evangelia dostalo podobu střetu s nekřesťanským světem. Křest se stal samozřejmým a neodmyslitelným obřadem při narození každého člověka v křesťanském světě.

Lze si tudíž položit otázku: Je v současné době tak důležité držet se pevné liturgické formy? Nebo je důležitější pouze vyjádřit daný obsah, tedy zvěst, jakýmkoliv „novým a současným“ způsobem? Jako nanejvýš důležité při respektování křesťanské tradice a tradice české a evropské reformace se však jeví i zachování tradiční liturgické formy. Tato forma má své historické a kulturní zvyklosti a charakterizuje naši Českobratrskou evangelickou církev. Dává jí podobně jako dalším reformovaným a jiným církvím její výraz a tvář, kterou nastavuje svému okolí.

Nezměněné a trvalé však zůstává podstatné a hlavní téma: Kristus, jeho oběť za nás, jeho láska a milosrdenství.

V čem je tedy budoucnost naší církve a vinohradských evangeliků? Dle mého názoru je to především trvalé a neustálé pokračování v reformaci. Vždyť církev jest *semper reformanda*, tedy má být trvale napravenována, opravována, přetvářena a dotvářena — stejně tak jako každý z nás. Církev, a tedy i náš sbor, je živý organismus, společenství sester a bratří, ve kterém se projevuje konání všech jeho členů samostatně i jako celku. Jako příklad uvedu aktivity Diakonie, křesťanské služby, atd. Jen tak, bude-li pokračovat ve své písmácké tradici, může v současné době promlouvat svým způsobem ke společnosti a dále rozvíjet křesťanskou tradici politicky a hospodářsky se sjednocující Evropy. To se neobejde bez ekumenické spolupráce s ostatními církvemi doma i v zahraničí. Naléhavý úkol dneška spatřuji také v navázání vztahů především s protestantskými církvemi v okolních zemích, ve vzájemném poznávání a podporování se ve víře a hlásání evangelia. Tomu samozřejmě napomáhají různá setkání křesťanů (např. Setkání křesťanů 4 zemí). Neméně

významné a z pohledu křesťanů důležité je také vybudování nového dialogu s židovstvím, se kterým nás v širším slova smyslu pojí společná tradice starozákonní a základ Písma.

□

Historie vinohradského sboru XVI

V dubnu 1918 bylo projednáváno usnesení konventu. Staršovstvo projevilo souhlas s proklamací konventu k sjednocení reformované a augsburské církve v jednu českou evangelickou církev. Na dubnovém sborovém shromáždění byla zvolena polovina zastupitelstva (21 členů) a téhož dne schůze sborového zastupitelstva schvaluje prohlášení, ve kterém presbyterstvo souhlasí s osamostatněním české evangelické reformované církve a v zásadě souhlasí též se spojením obou historických reformovaných církví v jednu. V příčině navázání na českou reformaci vyhrazuje si učiniti projev, až se dospěje k jasným pojmům. Na jaře roku 1918 zemřel bývalý pokladní sboru bratr Litomiský. Sbor salvátorský pozval sbor vinohradský k účasti na instalaci superintendanta dr. Hrejsy. Delegován byl kurátor sboru a bratr Kadlec. Sbor se rozhodl, že pro zhoršené poměry nebude po 1. 9. 1918 povolávat vikáře.

Sborové zastupitelstvo na svém zasedání 21. 5. 1918 zvolilo polovinu staršovstva a rozhodlo o zvýšení válečného příspěvku k platu bratra faráře. Protože byly sboru odebrány kovové píšťaly z varhan, hovořilo se také o možnosti pořízení zinkových píšťal. 16. května zemřel bývalý kurátor A. Dvořák, mimořádně zasloužilý o sbor, pohřeb se konal 2. června za velké účasti. K uctění památky bratra Dvořáka věnovala rodina dar 840K na sociální práci ve sboru a bratr Kafka pro potřeby konfirmandů dva spisky, jež vydal.

V té době převzal bratr Urbánek funkci pokladníka a bratr Hájek funkci správce domu. Místokurátorem byl zvolen bratr Otta.

Ze strany finanční komise pro sjednocení církví byly do sborů rozeslány dotazníky pro všechny členy, týkající se jejich příjmů. Na konventu pražského seniorátu byl za konseniora zvolen bratr Marek. Od 4. 9. byl zvýšen farářův plat o 100 K měsíčně. V září byly objednány zinkové píšťaly pro varhany. Do sboru došla žádost od Jeronýmovy jednoty, která vyzývala k přihlášení nových členů a k ustavení výboru JJ ve sboru. Sbor si vyžádal stanovy Jeronýmovy jednoty.

Na své říjnové schůzi (13. 10. 1918) zvolilo zastupitelstvo na místo zemřelého bratra Dvořáka dr. A. Lukla. Za členy Jeronýmovy jednoty se přihlásili všichni přítomní, do výboru pak byli zvoleni bratři Auerwek, Dynda, Kratochvíl a Rybář. 22. 11. A. Lukl podal zprávu o jednání

sjednocovací schůze delegátů církví. Farář Marek, kurátor a dr. Kadlec referovali o jednání se zástupci Svobodné reformované církve v Praze. Bylo usneseno, že na neděli 1. prosince bude svolána schůze všech členů sboru, kde bude podána zpráva o jednání.

Z vojny se vrátil Pavel Kejř a nabídl spolku Blahoslav své služby jako kolportér. Blahoslav přijal nabídku a zavázal se k zajištění platu. Za poslance na seniorátní sněm byl zvolen kurátor Novotný a zástupcem dr. A. Lukl. Dále se staršovstvo usneslo na připomínkách k navrženému církevnímu zřízení.

Rok 1919 — Zvýšená účast na bohoslužbách předpokládá některá opatření, jež je nutno zvážit. Agilní mládež uspořádala pěkný večírek. Dále byl sbor informován, že nově vzniklé nakladatelské družstvo Kalich vybízí členy k upisování podílů. 20. 1. bylo usneseno přeložit nedělní školu na 11 hodinu, začátek bohoslužeb pak na 9:30 a odpolední bohoslužby na 14:30. O nedělní školu bude pečovat dr. Kadlec s farářem, stejně jako o doplňující program nedělních bohoslužeb. Byl přijat návrh dr. Lukla uspořádat setkání tří sborů (Kliment, Salvátor a Vinohrady), na kterém by se sbory dohodly na svých hranicích, vzájemném převodu členů a vyúčtování nákladů na vyučování náboženství.

Na březnové schůzi jednalo staršovstvo o finanční pomoci olomouckému sboru k dostavění kostela. K bohoslužbám byl pozván farář Prudký. Staršovstvo se usneslo na zvýšení saláru pro rok 1919 a schválilo jeho rozpis na jednotlivé členy.

Z materiálů bratra Chadima připravil mch

SOS není volání o pomoc

---

rozhovor s Dagmar Bružovou o tom, odkud a kam jdou SOS vesničky

M. Ch.: Co jsou SOS vesničky?

Vesničky jsou náhradní rodiny pro opuštěné děti. Ve společenství 10–12 samostatných domečků vyrůstá skupina dětí, o které se stará jejich SOS maminka.

Dostávají to nejdůležitější: bezpečí domova, mateřské lásky i sourozeneckých vztahů. Přitom patří i do většího celku obce, městečka nebo města.

M. Ch.: Jak vůbec vesničky vznikly?

Bylo to v Rakousku, kde dr. Herman Gmeiner dal za svých 600 šilinků koupit pozemek pro první SOS vesničku v Tyrolech. Dojala ho spousta sirotků v poválečné zemi a měl geniální nápad — dát sirotkům matku a ovdovělým ženám naplnění mateřského citu. Ze skromných počátků se vyvinulo světové hnutí. Dnes je v několika světadílech do-

hromady na 400 vesniček.

M. Ch.: Čím jsou SOS vesničky v dnešní době?

Směr a smysl se nemění: vždycky jsou děti, které z různých důvodů nelze adoptovat, ale které trpí ústavní výchovou. Maminka i děti zapadají do kultury a zvyklostí té země, kde vesnička vznikla. To se týká jazyka i vyznání.

M. Ch.: Kdy přišly vesničky do Čech?

Když byla po roce 1948 zrušena výborná československá sociální síť pěstounské péče, musely všechny děti přejít do státních domovů. Dvacet let hledali lékaři i jiní odborníci vzor, který by mohli zavést u nás. Koncem šedesátých let byl dr. Gmeiner pozván, aby přednášel odborným špičkám, a myšlenka jeho vesniček získala své příznivce. V okupovaném Československu potom chytla i srdce naší veřejnosti. Byli jsme první, kdo v sovětském bloku uskutečnil tento typ péče — a to bez jakékoliv finanční podpory ze strany státu.

M. Ch.: A jak přišla Dagmar Bružová do SOS vesniček?

Měla jsem velikou výsadu, že mne k této práci pozval prof. Zdeněk Matějček již v lednu 1969. Tehdy jsme měli psací stůl se strojem a 12 milionů korun na kontě od spontánních dárců. Ze soukromého bytu jsme po pár měsících přešli do malické kanceláře, jejíž provoz jsem měla pomoci organizovat. Adresa byla honosná: SOS vesničky, Praha, Hrad. Díky paní Svobodové, manželce prezidenta, jsme dostali 11 m² v areálu hradní údržby. Zakladateli SOS byli nadšenci a vynikající specialisté: pediatři, psychologové, psychiatři, architekti, právníci. Zadarmo a ve volném čase připravovali celý projekt, přičemž využívali zkušenosti minulých desetiletí. Byli mezi nimi evangelíci i katolíci. Tvořili nejen předsednictvo Sdružení přátel SOS dětské vesničky, ale vedli i odborné komise. Do r. 1975, kdy stát přinutil sdružení, aby se samo zlikvidovalo, jsme ještě měli čas darovat vesničky příslušným ONV. Ministerští pracovníci nám tehdy kolektiv našeho předsednictva tiše záviděli, neboť vykonal úžasnou práci.

M. Ch.: Za minulého režimu to SOS vesničky určitě neměly lehké . . .

Za pouhých šest let existence postavilo SOS sdružení dvě kompletní vesničky (Doubí v Karlových Varech a Chvalčov u Kroměříže). K třetí vesničce v Brně dokončilo inženýrské sítě. Velkým úkolem byl výběr maminek — pěstounek. Z mnoha set přihlášených prošlo prvním kurzem 22 žen. Úroveň kurzu vzbudila obdiv i v zahraničí. V první vesničce bylo z 12 matek 9 věřících, leč v tehdejší režimě nesměly vodit své děti do kostela. Mít Bibli bylo riskantní i v soukromém mamčiněm pokoji. Ale byly tam. Zejména katolické ženy byly sledovány — nesměly jsme

být prodlouženou rukou církvi. Tady se osvědčila osobní víra maminek; vštěpovaly dětem lásku, pravdivost, ochotu k odpuštění, štedrost. Jak děti vyrůstaly, sdílely s nimi matky i leccos z duchovního života.

Ze strany úřadů nikoho nezajímaly opuštěné děti a jejich potřeby. Zato jsme museli vyvracet opakované podezření, že jsem financováni ze zahraničí — inu, jak by ne: konto 777 rostlo neuvěřitelně, a to vše z darů organizací a jednotlivců. Maličký sekretariát podával úctyhodné výkony. Často jsem musela posílat děvčata domů, aby nepracovala tak dlouho do večera. Mezi zaměstnanci na Hradě koloval vtíp: „Co je to, pracuje to od slunka do slunka a ještě déle? Přece ti z SOS“. Všichni nás úžasně podpořili svou zručností: naše auto hned opravili, meziměstské hovory spojovali horkou linkou přes Černínský palác, Hradní stráž kovala sbírky stejně jako kolegové z ministerstva vnitra. Roky mezi 1975 a 1989 musely maminky přechkat za zhoršených podmínek bez podpory sdružení. Vedoucí vesničky byl kádrovou posilou okresu. Do uprázdněných domků dosazoval úřad ne maminky, ale manželské páry s vlastními dětmi, k nimž přidali jen několik „opuštěných“ dětí. Původní kruh maminek však všechny újmy snášel, děti rostly, vyspívaly, vyučily se řemeslu (studentů nebylo, vždyť děti většinou neměly vrozené předpoklady pro studium) a zakládaly rodiny. Jako soukromá nestranická osoba jsem zůstávala ve styku s rodinami SOS, solidarita byla skvělá. Již roku 1972, tři roky před likvidací, jsme se museli stěhovat z Hradu do Nuslí, Gustáv Husák nás nechtěl. V tmavém druhém suterénu v Nuslích jsme pracovali do roku 1975. Bedny písemností z likvidovaného pracoviště byly předány do skladu Ministerstva práce a sociálních věcí.

M. Ch.: Byla tedy poslední léta 20. století radostnější?

Přišel listopad 1989. Již 1. prosince se sešlo bývalé předsednictvo u dr. Dunovského a dr. Matějčka v Thomayerově nemocnici a obnova byla zahájena. Půl roku byla kancelář v mém jednopokojovém bytě, od května opět na Pražském hradě. Hned v lednu začal výběr matek, obnovený sekretariát navazoval na přerušenu práci s novým osazenstvem. S velkými obtížemi, byť za vydatné podpory místních radních, jsme konečně začali budovat brněnskou vesničku v Medlánkách. Na podzim roku 2003 byla otevřena a je to jediná vesnička uprostřed velkoměsta ve střední Evropě.

M. Ch.: Přinesla změna společenského klimatu i změnu koncepce SOS vesniček?

Koncepce zůstává v zásadě v původní podobě: maminka pěstounka, skupina dětí osvojených do její péče, v domečku se žije s vlastním rodinným rozpočtem a programem. Všechny děti zůstávaly doma do 18 let,

někdy i déle. Novinkou je budování „Domova pro dorůstající mládež“, který by měl být co nejbližší vesničce, eventuálně přímo v jejím areálu. Proti dřívějším dobám přibyl k vedoucímu vesničce a jeho zástupci (oba s vlastními rodinami) ještě pedagog a psycholog. Počet dětí v domku se snížil z dřívějších 8–10 na 6. Ovšem síla dětských vesniček zůstává v tom, že přijímají celé skupiny vlastních sourozenců, dosud rozptýlených v různých ústavech dle pohlaví a věku. Měli jsem i skupiny sedmi pokrevních sourozenců.

Před 34 lety bylo snazší najít vhodnou ženu pro práci SOS matky. Tehdy jsme žasli, jak nesnadno získávali adeptky naši rakouští a němečtí přátelé. Po roce 1990 jsme téměř v jejich situaci. SOS maminkou by měla být žena vnitřně harmonická, s dostatkem mateřského citu, silně motivovaná být matkou dětem, které nevynikají ve škole a vyšly z těžkých poměrů, žena, která by citlivou moudrostí rozeznávala, co které dítě může zvládat, a která by neměla své „oblíbenější“ mezi nimi. Snad mezi 200 000 obyvateli je jen jedna pravá. A jsme u počtu, který sotva kryje potřeby tři vesniček.

M. Ch.: Kam se SOS vesničky ubírají?

Dnešek se velice liší od počátků našeho hnutí. Nesměli jsme se nazývat SOS (aby se vyloučila jakákoliv souvislost s Rakouskem či jinými „západními“ zeměmi), což ovšem ani dnes neznamená volání tonoucí lodi, nýbrž **SO**ciální **Sp**olečnost. Nesměli jsme být v kontaktu s vesničkami v zahraničí, nesměli jsme oficiálně navazovat vztahy s církvemi (ač 90 našich sborů bylo mezi prvními kolektivními členy sdružení hned v roce 1969). Dnes jsme členy mezinárodního svazu SOS, třetina našeho rozpočtu je kryta ze světového fondu, zbytek z tuzemských zdrojů. O výstavbě brněnské vesničky již spolurozhodovalo světové ústředí. Tehdy nesměly naše maminky jet na praxi do rakouské nebo německé vesničky. Nyní vidí adeptky dvě kompletní vesničky a jejich život u nás. Vycetovat mohou kdykoliv. Ovšem jiná je i situace v dětských domovech. Protože se rozpadají romské rodiny, je v ústavech až 80% romských dětí. Jen zasvěcení odborníci vědí, jak velice bychom potřebovali romské ženy, které by byly dostatečně zralé, aby vychovaly skupinu sourozenců. Dr. Matějček říká, že se za 30 let vesniček naučil věcem, které jinde poznat nemohl. Proto víme, že maminek, které si vědí rady se zvláštnostmi opuštěných dětí (nadto s jejich jinou genetickou vybaveností), je opravdu málo.

Zítřek je otevřený po všech stránkách: svoboda kontaktů, avšak nejistota přílivu financí. Nadšení z let 1969–1975 lze přirovnat k výstavbě Národního divadla v 19. století. Opravdu štědře přispívali jak bohatí,

tak chudí. Ve společnosti určitého blahobytu není SOS vesnička tak naléhavě nutná, proto pro naši malou zemi bohatě postačí tři. Prozatím zůstává úkolem číslo jedna vyhledávání matek. Úkolem číslo dvě je informovat a instruovat soudce a sociální pracovníky o zásadách osvědčených pro výběr dětí do SOS vesničky.

Heslem dr. Gmeinera bylo: Všechny děti jsou naše. Když stál u rozeřované vesničky v Doubí v roce 1970, řekl se slzami v očích: „Nikdy jsem nevěřil, že se toho dočkám. Vesnička v komunistické Evropě! A takové nadšení!“

mch

Informace ze schůze staršovstva

Staršovstvo na své schůzi 12. února 2004 mimo jiné:

- připravilo hladký průběh výročního sborového shromáždění v neděli 22. února;
- sestavilo programový výhled schůzek střední generace a s lítostí konstatovalo jejich malou až mizivou navštívenost;
- prošlo zápis ze schůzky křesťanské služby konané 2. února (KS např. projednala organizaci rodinné neděle 15. února, k adopci na dálku vybrala Afriku, podílí se na přípravách Světového dne modliteb 5. března);
- vzalo na vědomí informace ze schůzky hospodářské komise konané 9. února (HK mj. informovala o stavu připojování sboru na internet, přípravě projektu na přestavbu sborové kuchyně, vývoji obětavosti za poslední období).

es

Bzenec 2004

Rádi bychom vás pozvali na tradiční jarní výlet ve dnech 8. a 9. května 2004 (sobota a neděle), spojený s posezením ve vinném sklípku a procházkami po vinohradech.

Ubytování bude zajištěno v hotelu Junior Bzenec — předběžná cena cca 300 Kč osoba/noc. Přibližná cena konzumace ve sklepech je 300 Kč (zahrnuje víno a něco na zub). Vlastní doprava — autem cca 280 km, dobré spojení vlakem i autobusem.

Závazné přihlášky se zálohou 500 Kč (800 Kč na celý víkend) je nutno podat do 14. 3. 2004! Později by byl problém se zajištěním ubytování.

Informace na tel. 222 721 454, 608 819 751, 777 934 322.

Na společně prožité dny v krásném prostředí Slovácka se těší

Jana a Jirka Fučíkovští

Program sborových akcí

---

4. 3. 19.00 ekumenická bohoslužba s Večeří Páně. Kde: Dykova 1 (Církev československá husitská).
9. 3. 14:30 starší věkem — seniorátní.
10. 3. 18:00 biblická hodina. Markovy pašije 14, 53–72.
16. 3. 14:30 starší věkem. Program připraví sestra Květa Smolíková.
17. 3. 18:00 biblická hodina. Markovy pašije 15, 1–15.
18. 3. 19.30 Setkání střední generace s hostem Pavlem Rumlem, vojenským kaplanem, o misi v Kuvajtu a o zkušenostech z duchovenské práce v armádě.
20. 3. sborová brigáda na úklid kostela a sborových místností. Očekáváme dost ochotných mužů, žen, mládežníků i dorostenců. Podrobné informace u sestry Magdy Marešové.
20. 3. 19:00 pořádá MOKJ Praha 2 ve sboru BJB, Vinohradská 68, hudební improvizaci „Labyrint světa a ráj srdce“ u příležitosti výročí narození J. A. Komenského. Účinkují: varhaník Pavel Koutník z Vídně, flétnistka Sabine Federspieler z Brixenu a recitátor Josef Čáp ze Svitav. Jste srdečně zváni.
23. 3. 14:30 starší věkem. Program připraví bratr Jaromír Dus.
24. 3. 18:00 biblická hodina. Markovy pašije 15, 16–32.
30. 3. 14:30 starší věkem. Program připraví bratr dr. Vojtěch Zikmund.
31. 3. 18:00 biblická hodina. Markovy pašije 15, 33–47.
28. 1. 10.00 mateřské centrum zve na představení *Honza a skřítkové* divadla Basta fidli. Kde: Korunní 60, 1. patro.
1. 4. 19.00 ekumenická bohoslužba s Večeří Páně. Kde: Korunní 60.
6. 4. 14:30 starší věkem. Program připraví bratr farář Martin T. Zikmund.

Velikonoční program bude podrobně uveden ve sborovém dopisu.

Hrozen vinohradského evangelického sboru vychází zhruba jednou za měsíc. Redakční kruh tvoří Matěj Cháb (chab@idealtour.cz), Petr Sláma (slama@etf.cuni.cz), Jana Šarounová (sarounova@quick.cz) a Jiří Svoboda (freedomek@quick.cz). Jazyková úprava Jana Šarounová. Sazba typografickým systémem L^AT_EX 2_ε Jiří Svoboda. Vytiskla tiskárna Faster. Hrozen lze též najít na Internetu na URL <http://vinohrady.evangnet.cz/hrozen>. Příspěvky, reakce či dotazy pošlejte na adresu sboru (Korunní 60, 120 00 Praha Vinohrady, tel: 224 253 550, e-mail: fsvinohrady@volny.cz) nebo přímo redaktorům. Uzávěrka tohoto čísla byla 22. 2. 2004. Náklady na tisk tohoto čísla činily 7,60 Kč. Náklad 100 ks.